

Libri i veprimtarisë së sigurisë në internet

Puno me Sango

përmbajtja

Ushtrimi 1: Të drejtat vs dëshirat

3

Ushtrimi 2: top 3

8

Ushtrimi 3: Ndarja

9

Ushtrimi 4: Këshilla

10

Ushtrimi 5: Besimi

12

Ushtrimi 6: Mesazhi

15

Ushtrimi 7: Bllokimi

16

Ushtrimi 8: Përgjigja

18

Ushtrimi 9: Ndhurma

19

Ushtrimi 10:

Paralajmërim

20

Ushtrimi 11: Mbrojtja

22

Ushtrimi 12: Mburoja

26

Ushtrimi 1

Të drejtat

VS Dëshirat

Cili është ndryshimi midis një të drejte dhe një kërkesë? Shkruani nëse ato janë një “e drejtë” ose një “dëshirë” nën të.

01

Dhoma jote e gjumit

03

Mbrojtja nga diskriminimi

05

Edukim

07

Lojra

09

Liria për të praktikuar kulturën, gjuhën dhe bindjet tuaja

02

Fast Food

04

Para për të prishur si të dua

06

Pushime

08

Dërgo mesazhe nga një telefon

10

Një strehë e mirë

Ushtrimi 1

Të drejtat

VS Dëshirat

Cili është ndryshimi midis një të drejte dhe një kërkese? Shkruani nëse ato janë “e drejtë” ose një “dëshirë” nën të.

11

Moda e fundit

13

Ajër i pastër

15

Mbrojtje nga abuzimi dhe neglizhenca

17

Kujdesje mjekësore kur ke nevojë

12

Të përdorësh një kompjuter

14

Ushqim i pasur me vitamina

16

Të shikuarit Televizor

18

Mundësia për të shprehur mendimin tend dhe ai të dëgjohet

Konventa e të drejtave të fëmijëve

1 DEFINITION OF A CHILD	2 NO DISCRIMINATION	3 BEST INTERESTS OF THE CHILD	4 MAKING RIGHTS REAL	5 FAMILY GUIDANCE AS CHILDREN DEVELOP	6 LIFE, SURVIVAL AND DEVELOPMENT	7 NAME AND NATIONALITY
8 IDENTITY	9 KEEPING FAMILIES TOGETHER	10 CONTACT WITH PARENTS ACROSS COUNTRIES	11 PROTECTION FROM KIDNAPPING	12 RESPECT FOR CHILDREN'S VIEWS	13 SHARING THOUGHTS FREELY	14 FREEDOM OF THOUGHT AND RELIGION
15 SETTING UP OR JOINING GROUPS	16 PROTECTION OF PRIVACY	17 ACCESS TO INFORMATION	18 RESPONSIBILITY OF PARENTS	19 PROTECTION FROM VIOLENCE	20 CHILDREN WITHOUT FAMILIES	21 CHILDREN WHO ARE ADOPTED
22 REFUGEE CHILDREN	23 CHILDREN WITH DISABILITIES	24 HEALTH, WATER, FOOD, ENVIRONMENT	25 REVIEW OF A CHILD'S PLACEMENT	26 SOCIAL AND ECONOMIC HELP	27 FOOD, CLOTHING, A SAFE HOME	28 ACCESS TO EDUCATION
29 AIMS OF EDUCATION	30 MINORITY CULTURE, LANGUAGE AND RELIGION	31 REST, PLAY, CULTURE, ARTS	32 PROTECTION FROM HARMFUL WORK	33 PROTECTION FROM HARMFUL DRUGS	34 PROTECTION FROM SEXUAL ABUSE	35 PREVENTION OF SALE AND TRAFFICKING
36 PROTECTION FROM EXPLOITATION	37 CHILDREN IN DETENTION	38 PROTECTION IN WAR	39 RECOVERY AND REINTEGRATION	40 CHILDREN WHO BREAK THE LAW	41 BEST LAW FOR CHILDREN APPLIES	42 EVERYONE MUST KNOW CHILDREN'S RIGHTS
43-54 HOW THE CONVENTION WORKS	<h2>CONVENTION ON THE RIGHTS OF THE CHILD</h2>					

Konventa e të drejtave të fëmijëve

1
Fëmijë është çdo person nën moshën 18 vjeç.

2
Fëmijë është i kanë të gjitha këto të drejta, pa marrë parasysh kush janë ata, ku jetojnë, çfarë gjëne flasin, cila është feja e tyre, çfarë mendojnë, si duken, nëse janë një djalë apo vajzë, nëse kanë një pasqirë, nëse ata janë të pasur ose të varfër, dhe pa marrë parasysh kush janë prindërit ose familja e tyre ose çfarë besojnë ose bëjnë prindërit ose familja e tyre. Asnjë fëmijë nuk duhet të trahetohet padrejtësisht për asnjë arsye.

3
Kur të rriturit marrin vendime, ata duhet të mendojnë se si vendimet e tyre do të ndikojnë tek fëmijët. Të gjithë të rriturit duhet të bëjnë atë që është më e mira për fëmijët. Qeveritë duhet të sigurohen që fëmijët mbrohen dhe kujdesen nga prindërit e tyre ose nga njerëz të tjerë kur kjo është e nevojshme. Qeveritë duhet të sigurohen që njerëzit dhe vendet përgjegjëse për kujdesin ndaj fëmijëve po bëjnë një punë të mirë.

4
Qeveritë duhet të bëjnë gjithçka që mundohen për të siguruar që çdo fëmijë në vendet e tyre të mund të gëzojë të gjitha të drejtat në këtë Konventë.

5
Qeveritë duhet t'i lejojnë familjet dhe komunitetet të drejtojnë fëmijët e tyre në mënyrë që, ndërsa të rriten, ata të mësojnë të përdorin të drejtat e tyre në mënyrë më të mirë. Sa më shumë fëmijë të rriten, aq më pak udhëzimi do të kenë nevojë.

6
Çdo fëmijë ka të drejtë të jetë gjallë. Qeveritë duhet të sigurohen që fëmijët të mbajtojnë dhe të zhvillojnë në mënyrë më të mirë të mundshme.

7
Fëmijët duhet të regjistrohen kur të lindin dhe tu jepet një emër i cili njihet zyrtarisht nga qeveria. Fëmijët duhet të kenë një kombësi (i përkeasin një vend). Kur është e mundur, fëmijët duhet të njohin prindërit e tyre dhe të kujdesen nga ata.

8
Fëmijët kanë të drejtën e identitetit të tyre - një regjistrim zyrtar ose kush janë ata që përfshin emrin, kombësinë dhe marrëdhëniet familjare të tyre. Askush nuk duhet t'ua heqë këtë, por nëse kjo ndodh, qeveritë duhet t'i ndihmojnë fëmijët të marrin shtet identitetin e tyre.

9
Fëmijët duhet të ndahen nga prindërit e tyre nëse nuk po kujdesen siç duhet për shembull, nëse një prind dëmtim ose nuk kujdeset për një fëmijë. Fëmijët, prindërit e të cilëve nuk jetojnë së bashku duhet të qëndrojnë në kontakt me të dy prindërit vetëm nëse kjo mund të dëmtojë fëmijën.

10
Nëse një fëmijë jeton në një vend tjetër nga prindërit e tij, qeveritë duhet të lejojnë që fëmija dhe prindërit të udhëtojnë kështu që ata të mund të qëndrojnë në kontakt dhe të jenë së bashku.

11
Qeveritë duhet të ndalojnë marrjen e fëmijëve jashtë vendit kur kjo është në kundërshtim me ligjin shembull, duke u rrembujtur nga dikush ose duke u mbajtur jashtë vendit nga një prind kur prindërit tjerë nuk pajtohet.

12
Fëmijët kanë të drejtë të japin mendimet e tyre linisht për çështje që i prekën ata. Të rriturit duhet të dëgjojnë dhe t'i marrin seriozisht fëmijët.

13
Fëmijët kanë të drejtë të ndajne libshem me të tjerët ata që mësojnë, mendojnë dhe ndiejnë, duke folur, vizituar, shkruar ose në ndonjë mënyrë tjetër nëse nuk dëmtim njerëzit e tjerë.

14
Fëmijët mund të zgjedhin mendimet dhe fenë e tyre, por kjo nuk duhet t'i ndalojë njerëzit e tjerë të gëzojnë të drejtat e tyre. Prindërit mund të drejtojnë fëmijët në mënyrë që ndërsa të rriten, ata të mësojnë ta përdorin siç duhet këtë të drejtë.

15
Fëmijët mund të bashkohen ose të krijojnë grupe ose organizata dhe ata mund të takohen me të tjerët për sa kohë që kjo nuk dëmtim njerëzit e tjerë.

16
Çdo fëmijë ka të drejtën e privatësisë. Ligji duhet të mbrojtë privatësinë, familjen, shtëpinë, komunikimet dhe reputacionin e fëmijëve (ose emrin e mirë) nga çdo sulm.

17
Fëmijët kanë të drejtë të marrin informacion nga interneti, radioja, televizioni, gazetata, libri dhe burime të tjera. Të rriturit duhet të sigurohen që informacioni që po marrin nuk është i dëmshëm. Qeveritë duhet të inkurajojnë mediat të ndajin informacione nga shumë burime të ndryshme, në gjatë që të gjithë fëmijët mund t'i kuptojnë.

18
Prindërit janë personat kryesorë përgjegjës për rritjen e një fëmije. Kur fëmija nuk ka prindër - një i rritur tjetër do të ketë këtë përgjegjësi dhe ata quhen "kujdestar". Prindërit dhe kujdestarët duhet të marrin gjithmوند parasysh se çfarë është më e mira për atë fëmijë. Qeveritë duhet t'i ndihmojnë ata. Kur një fëmijë ka të dy prindërit, të dy duhet të jenë përgjegjës për rritjen e fëmijës.

19
Qeveritë duhet të mbrojnë fëmijët nga dhuna, abuzimi dhe lënja pas dore nga kushdo që kujdeset për ta.

20
Çdo fëmijë që nuk mund të kujdeset nga familja e tyre ka të drejtë të kujdeset siç duhet nga njerëz që respektojnë fenë, kulturën, gjinjen dhe aspektet e tjera të jetës së fëmijës.

21
Kur fëmijët adoptohen, gjëja më e rëndësishme është të bëjnë atë që është më e mira për ta. Nëse një fëmijë nuk mund të kujdeset siç duhet në vendin e tyre - për shembull duke jetuar me një familje tjetër - atëherë ata mund të birësohen në një vend tjetër.

Konventa e të drejtave të fëmijëve

22 Fëmijë që bëjnë lëvizje vendi i tyre në një vend tjetër si rregullat (sepse nuk ishte e sigurt për ta të qëndronin një) duhet të marrin ndihmë dhe mbrojtje dhe të kenë të rregullat të drejta si fëmijë e lindur në atë vend.

23 Cdo fëmijë me aftësi të kufizuara duhet të gëzojë jetën me të mirë të mundshme në shoqëri. Qeveritë duhet të heqin të gjitha pengesat që fëmijët me aftësi të kufizuara të bëhen të pavarur dhe të marrin pjesë aktivisht në komunitet.

24 Fëmijët kanë të drejtë për kujdesin më të mirë shëndetësor të mundshëm, ujë të pastër për të pirë, ushqim të shëndetshëm dhe një mjedis të pastër dhe të sigurt për të jetuar. Të gjithë të rriturit dhe fëmijët duhet të kenë informacione se si të qëndrojnë të sigurt dhe të shëndetshëm.

25 Cdo fëmijë që është vendosur diku larg shtëpisë - për kujdesin, mbrojtjen ose shëndetin e tyre - duhet të kontrollohet rregullisht situata e tij për të parë nëse gjithçka po shkon mirë dhe nëse ky është akoma vendi më i mirë për të qenë fëmija

26 Qeveritë duhet të sigurojnë para ose mbështetje tjetër për të ndihmuar fëmijët nga familjet e varfra.

27 Fëmijët kanë të drejtë për ushqim, veshje dhe një vend të sigurt për të jetuar në mënyrë që të mund të zhvillohen në mënyrën më të mirë të mundshme. Qeveria duhet të ndihmojë familjet dhe fëmijët që nuk mund ta përballojnë këtë

28 Cdo fëmijë ka të drejtën e arsimit. Arsimi fillor duhet të jetë fallos. Arsimi i mesëm dhe i lartë duhet të jenë në dispozicion të çdo fëmije. Fëmijët duhet të inkurajohen të shkojnë në shkollë në nivelin më të lartë të mundshëm. Disiplina në shkollë duhet të respektojë të drejtat e fëmijëve dhe të mos përdorë kurrë dhunë.

29 Edukimi i fëmijëve duhet t'i ndihmojë ata të zhvillojnë plotësisht personalitetin, talentet dhe aftësitë e tyre. Ai duhet t'i mësojë ata të kuptojnë të drejtat e tyre dhe të respektojnë të drejtat, kulturat dhe ndryshimet e njerëzve të tjerë. Kjo duhet t'i ndihmojë ata të jetojnë të qetë dhe të mbrojnë mjedisin.

30 Fëmijët kanë të drejtë të përdorin gjuhën, kulturën dhe fenë e tyre - edhe nëse këto nuk ndahen nga shumica e njerëzve në vendin ku ata jetojnë.

31 Cdo fëmijë ka të drejtë të luajë dhe të marrë pjesë në aktivitetet kulturore dhe krijuese.

32 Fëmijët kanë të drejtë të mbrohen nga kryerja e një pune të rrezikshme ose të keqe për arsimimin, shëndetin ose zhvillimin e tyre. Nëse fëmijët punojnë, ata kanë të drejtë të jenë të sigurt dhe të paguhën në mënyrë të drejtë.

33 Qeveritë duhet të mbrojnë fëmijët nga marrja, prodhimi, bartja ose shpila e barnave të dëmshme

34 Qeveria duhet të mbrojë fëmijët nga shfrytëzimi seksual (duke u përfutur nga) dhe abuzimi seksual, duke përfshirë njerëz që i detyrojnë fëmijët të bëjnë seks për para, ose duke bërë fotografi apo filma seksualë të tyre.

35 Qeveritë duhet të sigurojnë në mënyrë që të mos rëmbehen ose të shitin, ose të merren në vende të tjera ose vende për t'u shfrytëzuar.

36 Fëmijët kanë të drejtë të mbrohen nga të gjitha llojet e tjerë të shfrytëzimit, edhe nëse këto nuk përmenden në mënyrë specifike në këtë Konventë.

37 Fëmijët që akuzohen për shkelje të ligjit nuk duhet të vriten, torturohen, trajtohen mizorisht, të futen në burg për gjithmonë ose të futen në burg me të rriturit. Burgu duhet të jetë gjithmonë zgjedhja e fundit dhe vetëm për kohën më të shkurtër të mundshme. Fëmijët në burg duhet të kenë ndihmë ligjore dhe të jenë në gjendje të qëndrojnë në kontakt me familjen e tyre.

38 Fëmijët kanë të drejtë të mbrohen gjatë luftës. Asnjë fëmijë nën 15 vjeç nuk mund të bashkohet me ushtrinë ose të marrë pjesë në luftë.

39 Fëmijët kanë të drejtë të marrin ndihmë nëse janë lënduar, neglizhuar, trajtuar keq ose prekur nga lufta, kështu që ata mund të rikthejnë shëndetin dhe dinjtëtin e tyre

40 Fëmijët e akuzuar për shkelje të ligjit kanë të drejtë për ndihmë juridike dhe trajtim të drejtë. Duhet të ketë shumë zgjidhje për t'i ndihmuar këta fëmijë të bëhen anëtarë të mirë të komuniteteve të tyre. Burgu duhet të jetë vetëm zgjedhja e fundit.

41 Nëse ligjet e një vendi mbrojnë të drejtat e fëmijëve më mirë se kjo Konventë, atëherë ato ligje duhet të përdoren.

42 Qeveritë duhet t'u tregojnë në mënyrë aktive fëmijëve dhe të rriturve në lidhje me këtë Konventë në mënyrë që të gjithë të dinë për të drejtat e fëmijëve.

43-54 Këto artikuj shpjegojnë se si qeveritë, Kombet e Bashkuara - përfshirë Komitetin për të Drejtat e Fëmijëve dhe UNICEF - dhe organizata të tjera punojnë për t'u siguruar që të gjithë fëmijët të gëzojnë të gjitha të drejtat e tyre

EMRI

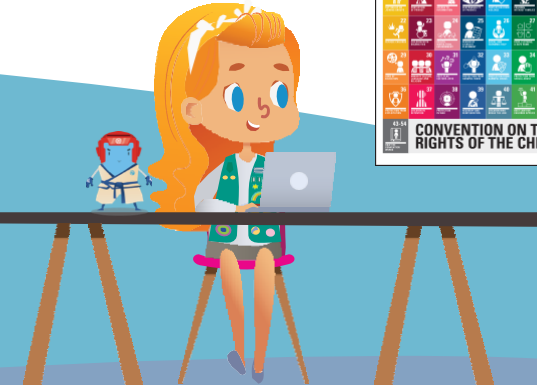
Ushtrimi 2

top3

Cilat janë tre të drejtat kryesore që ju duhen kur hyni në internet?

Find more on children rights at <https://www.unicef.org/media/56661/file>

E drejta01

.....

.....

.....

.....

E drejta02

.....

.....

.....

.....

E drejta03

.....

.....

.....

.....

Ushtrimi 3

Ndarja

Rrethoni njerëzit që mendoni se mund të shohin gjërat që ju thoni, bëni dhe postoni në internet

01 Postimet në mediat sociale

- Miqtë_____
- Kompanite Tech
- Familja_____
- Te panjohurit
- Qeveria
- Bizneset_____

Të tjera :
.....

Pse?:
.....
.....

02 Informacion Personale (psh. adresa, emri)

- Miqtë_____
- Kompanite Tech
- Familja_____
- Te panjohurit
- Qeveria
- Bizneset_____

Të tjera :
.....

Pse?:
.....
.....

03 Vendndodhja

- Miqtë_____
- Kompanite Tech
- Familja_____
- Te panjohurit
- Qeveria
- Bizneset_____

Të tjera :
.....

Pse?:
.....
.....

04 Historia e Kerkimit

- Miqtë_____
- Kompanite Tech
- Familja_____
- Te panjohurit
- Qeveria
- Bizneset_____

Të tjera :
.....

Pse?:
.....
.....

Ushtrimi 4

Këshilla

Lexoni se çfarë të rinjtë e tjerë kishin për të thënë në lidhje me sigurinë dhe privatësinë e tyre në internet. A jeni dakord me këto deklarata? Pse, pse jo? Shkruani përgjigjet tuaja në kutitë më poshtë.

Ngjyros yjet për të treguar se sa dakort je me fjalinë

 <input data-bbox="646 266 753 296" type="text"/> <p data-bbox="478 322 790 504">"Unë jam me të vërtetë i shqetësuar për hakerat që mund të hyjnë në sistemet e ruajtjes së të dhënave dhe të përdorin të dhënat e mia"</p> <p data-bbox="550 532 702 565">☆☆☆☆</p> <p data-bbox="486 616 782 851">.....</p>	 <input data-bbox="1013 266 1120 296" type="text"/> <p data-bbox="845 322 1157 504">"Unë kam të gjitha cilësimet e mia të privatësisë dhe sigurisë kështu që nuk shqetësohem vërtet për të dhënat e mia"</p> <p data-bbox="917 532 1069 565">☆☆☆☆</p> <p data-bbox="853 616 1149 851">.....</p>	 <input data-bbox="1380 266 1487 296" type="text"/> <p data-bbox="1212 322 1524 504">"One of my online friends who I haven't met in real life asked me if I wanted to meet up in person. I don't think I'll go..."</p> <p data-bbox="1284 526 1436 560">☆☆☆☆</p> <p data-bbox="1220 610 1516 851">.....</p>
---	--	--

Ushtrimi 5

Besimi

Shikoni pamjet e ekranit në fletën e materialit dhe mendoni nëse do t'i besonit informacionit nga këto faqe në internet.

Unicef

Çfarë lloj faqeje web është kjo? A mendoni se kjo faqe në internet është e besueshme? Pse, pse jo?

Ushtrimi 5

Besimi

Shikoni pamjet e ekranit në fletën e materialit dhe mendoni nëse do t'i besonit informacionit nga këto faqe në internet.

Wikipedia

Çfarë lloj faqeje web është kjo? A mendoni se kjo faqe në internet është e besueshme? Pse, pse jo?

Ushtrimi 5

Besimi

Shikoni pamjet e ekranit në fletën e materialit dhe mendoni nëse do t'i besonit informacionit nga këto faqe në internet.

the betoota advocate

Çfarë lloj faqeje web është kjo? A mendoni se kjo faqe në internet është e besueshme? Pse, pse jo?

.....

.....

.....

.....

.....

Ushtrimi 5

Besimi

Shikoni pamjet e ekranit në fletën e materialit dhe mendoni nëse do t'i besonit informacionit nga këto faqe në internet.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Web md

Çfarë lloj faqeje web është kjo? A mendoni se kjo faqe në internet është e besueshme? Pse, pse jo?

Ushtrimi 6

Mesazhet

Shkruaj një mesazh me tekst një shoku duke i dhënë këshilla se si të rinjtë duhet të sillen me njëri-tjetrin kur hyjnë në internet.

Mënyrat se si ata duhet të sillen

Gjërat që ata kurrë nuk duhet të bëjnë

Mënyrat se si ata duhet të sillen

Gjërat që ata kurrë nuk duhet të bëjnë

Ushtrimi 7

Bllokimi

A keni bllokuar ndonjëherë dikë në internet? Çfarë bënë ata për t'i bërë që t'i bllokonit? Lexoni historitë dhe vendosni nëse do ta bllokonit këtë person.

Rretho drynin e kyçit për të treguar nëse do ta bllokosh personin apo jo

Një nga shokët tuaj të klasës ju ka dërguar mesazhe me tekst negativ çdo ditë për tre javët e fundit.

Pse? Pse jo?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Shoku juaj më i mirë bën një koment të vrazhdë për ju në një bisedë në grup. Ata janë zakonisht të mirë me ju në internet.

Pse? Pse jo?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Një i huaj ju dërgon një kërkesë për miqësi në Facebook. Ju nuk e njihni foton e tyre.

Pse? Pse jo?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Ushtrimi 7

Bllokimi

A keni bllokuar ndonjëherë dikë në internet? Çfarë bënë ata për t'i bërë që t'i bllokonit? Lexoni historitë dhe vendosni nëse do ta bllokonit këtë person.

Nëna juaj ju shton si një mik dhe ju etiketon në disa fotografi të bebes. Ju nuk doni që miqtë tuaj t'i shohin.

Pse? Pse jo?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Dikush me të cilin keni biseduar në internet ju kërkon t'i dërgoni një foto nudo. Ju nuk ndiheni rehat.

Pse? Pse jo?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Dikush nga shkolla juaj ju dërgon një video që tregon dhunë fizike.

Pse? Pse jo?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Ushtrimi 8

Përgjigja

Nëse dikush po ngacmohet në internet, ne kemi përgjegjësinë të bëjmë diçka për të. Çfarë mendoni se duhet të bëjë secili prej këtyre njerëzve për të ndaluar ngacmimet në internet ose për të ndihmuar personin që ngacmohet?

Personi që ngacmohet

Miqtë (miqtë e ngacmuesit ose miqtë e personit që ngacmohet) "

Kalimtarë të tjerë

Ushtrimi 9

Ndihma

A e dini se cilat burime janë në dispozicion në vendin tuaj për të ndihmuar të rinjtë nëse diçka ju shqetëson ose ju shqetëson në internet? Për shembull, a ka ndonjë person, një faqe në internet ose një organizatë që dini për të cilën mund të shkoni për ndihmë? Si keni dëgjuar për to?

Kë njihni që mund të drejtoheni për ndihmë

Çfarë faqesh në internet ose organizata mund të kë ndihmë? çfare mund te bejne ata?

Është në rregull nëse asgjë nuk të vjen në mendje! Provoni të bëni një kërkim të shpejtë në internet dhe na tregoni se çfarë informacioni gjeni!

Ushtrimi 10

Kujdes!

Ka shumë lloje të ndryshme njerëzish, aktivitete ose përvoja që mund të hasni në internet. Ju mund të mendoni se disa nga këto gjëra janë më pak të sigurta, ose më të sigurta se të tjerat. Si i vlerësoni disa nga këto aktivitete (p.sh. takimi me dikë ballë për ballë me të cilin keni takuar në internet)?

Prisni fjalitë dhe ngjitini ato në vijën në faqen tjetër.

1 Ndarja e informacionit personal (p.sh. adresa e shtëpisë)

2 Takim me dikë që keni takuar në internet

3 Biseda me një të huaj

4 Dërgimi i një fotografie private një shoku

5 Pranimi i kërkesave të miqësisë nga dikush që nuk e njihni

6 Përdorimi i Google për të bërë kërkime për punën në shkollë

Ushtrimi 10

Kujdes

E gjelbra është plotësisht e sigurt dhe e kuja nuk është aspak e sigurt. Nëse diçka mungon në listë, shkruajeni!

Mbrojtja

Çfarë po ndodh me të?

Ti

Me kë mund të kërkojnë ndihmë ose të flasin për problemin?

Ti

Social media

Shoku

Shoku

Shoku

Shoku

Jamila është në vitin 8 në shkollë. Gjatë muajit të fundit, ajo ka marrë mesazhe anonime të cilat thonë gjëra domethënëse për veshjet dhe stilin e flokëve të saj. Një ditë një nga miqtë e saj i thotë asaj se llogaria e rreme në instagram me emrin e saj është krijuar dhe po u dërgon njerëzve fotografi të vrazhda. Jamila ka frikë të shkojë në shkollë në rast se e ngacmojnë për këtë.

A do të ndiheni të gatshëm të merreni me këtë rrezik?

Ti

Çfarë mund të bësh për të mbrojtur veten?

Ti

Exercise 11

Mbrotjtja

Çfarë po ndodh me të?

You

Me kë mund të kërkojnë ndihmë ose të flasin për problemin?

You

Social media

Friend

Friend

Friend

Friend

Gino është 15 vjeç. Ai pëlqen të luajë lojëra online dhe shpesh do të luajë natën vonë. Çdo ditë, ai kalon të paktën 10 orë duke luajtur në kompjuter. Në fillim ishte thjesht për argëtim, por Gino ka filluar të anashkalojë shkollën për të luajtur lojëra dhe nuk dëshiron të marrë pjesë në aktivitete me miqtë ose familjen e tij më shumë. Ai po bëhet më i izoluar shoqërisht dhe familja e tij është e shqetësuar për shëndetin e tij mendor.

A do të ndiheni të gatshëm të merreni me këtë rrezik?

You

Çfarë mund të bësh për të mbrojtur veten?

Ti

Exercise 11

Mbrojtja

Çfarë po ndodh me të?

Ti

Me kë mund të kërkojnë ndihmë ose të flasin për problemin?

Ti

Social media

Friend

Friend

Friend

Friend

Zahra pranon një kërkesë të re për miqësi në Facebook nga një burrë më i madh në moshë që nuk e njeh. Ajo fillon të bisedojë me të dhe e kupton se ata kanë shumë gjëra të përbashkëta. Zahra ndihet sikur nuk mund të flasë me prindërit e saj për disa nga përvojat e saj në shkollë, por shoku i saj i re duket se e kupton dhe ajo ndihet mirë duke u besuar tek ai. Një ditë, ai e pyet nëse ajo dëshiron të takohet ballë për ballë. Zahra nuk është e sigurt nëse do të shkojë të takojë shokun e saj të ri.

A do të ndiheni të gatshëm të merreni me këtë rrezik?

Ti

Çfarë mund të bësh për të mbrojtur veten?

Ti

Exercise 11

Mbrojtja

Çfarë po ndodh me të?

Ti

Me kë mund të kërkojnë ndihmë ose të flasin për problemin?

Ti

Social media

Friend

Friend

Friend

Friend

Maksi është 16 vjeç. Nëna e tij poston një foto në llogarinë e saj në rrjetet sociale të Max kur ai ishte 3 vjeç pa lejen e tij. Në foto, Max po luan lakuriq në plazh me disa miq. Nëna e tij e pëlqen shumë foton dhe dëshiron ta ndajë atë me miqtë dhe familjen e saj të cilët janë të lidhur në Facebook, por Max nuk ndihet mirë me postimin e asaj fotoje online.

A do të ndiheni të gatshëm të merreni me këtë rrezik?

Ti

Çfarë mund të bësh për të mbrojtur veten?

Ti

Ushtrimi 12

MBUROJA

Viruset dhe malware mund të jenë të dëmshëm për kompjuterin tuaj - ata mund ta bëjnë atë të ngadalësohet ose të priset, ose ata mund të fshijnë skedarë ose madje të vënë në rrezik privatësinë ose sigurinë tuaj. A bëni ndonjë gjë për ta mbajtur kompjuterin tuaj të sigurt nga viruset?

Shkruaj disa nga gjërat që përdorni për të mbrojtur kompjuterin tuaj.

A series of horizontal dotted lines for writing, contained within a red-bordered box.

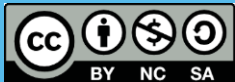
Ky libër me tregime është zhvilluar nga International Telecommunication Union (ITU) dhe një grup pune autorësh kontribues nga institucionet kryesore në sektorin e të drejtave të fëmijëve dhe mbrojtjes së fëmijëve në mjedisin dixhital.

Aktivitetet bazohen në ato të zhvilluara nga Qendra e Kërkimeve Rinore dhe Elastike në Universitetin Perëndimor të Sidneit, me mbështetjen e Fondacionit 5Rights, për të informuar hartimin e Komentit të Përgjithshëm të UNCRC mbi të Drejtat e Fëmijëve në Mjedisin Dixhital.

Kjo punë nuk do të ishte e mundur pa kohën, entuziazmin dhe përkushtimin e autorëve kontribues dhe ekipit grafik ITU.

ITU është mirënjohës për të gjithë partnerët e mëposhtëm, të cilët kanë krijuar këtë burim për fëmijët duke kontribuar në kohën dhe vështrimet e tyre të vlefshme: Amy Jones dhe Olivia Solari Yrigoyen (Lidhja e të Drejtave të Fëmijëve), John Carr (ECPAT International) si dhe Amanda Third dhe Lilly Moody (Universiteti Perëndimor i Sidneit)

www.itu.int/cop

© ITU 2020 some right reserved. This work is licensed to the public through a Creative Commons Attribution-Non-Commercial-Share Alike 3.0 IGO license (CC BY-NC-SA 3.0 IGO). Under the terms of this licence, you may copy, redistribute, transmit, and adapt the work for non-commercial purposes, under the following conditions: Attribution: please cite the work as follows: <desired citation, which includes link/DOI>. Translations: If you create a translation of this work, please add the following disclaimer along with the attribution: This work is an adaptation of an original work by the International Telecommunication Union (ITU) and should not be considered an official ITU translation or publication. ITU shall not be liable for any content or error in this translation. Adaptations: If you create an adaptation of this work, please add the following disclaimer along with the attribution: This is an adaptation of an original work by the International Telecommunication Union (ITU). Views and opinions expressed in the adaptation are the sole responsibility of the author or authors of the adaptation and are not endorsed by ITU. For more information, please visit <https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/3.0/igo/>